

POSEBNO POJASNILO O STRATEŠKI LITIGACIJI

Pri strateški litigaciji ni v ospredju konkreten primer, ampak družbena, politična in/ali pravna sprememba, ki jo bo primer prinesel. Pri strateški litigaciji uporabljamo pravna sredstva za to, da odpravimo zakonske ali politične luknje. Z drugimi besedami, cilj strateške litigacije je širši od posameznega primera oz. reševanja specifičnega pravnega problema enega posameznika. Za strateško litigacijo običajno izberemo primer, ki lahko povzroči **pravni precedens**, ki bo vplival na širše družbene spremembe. To pomeni, da se lahko na podlagi tega primera oblikuje praksa, ki bo vplivala na presojanje ostalih podobnih primerov. Tako pritožba posameznika ali skupine posameznikov postane vzvod za spreminjanje politik in prakse.

Praviloma naj bi strateška litigacija dosegla ali pomagala doseči enega od naslednjih ciljev:

- izboljšanje pravnega sistema - s sprejemanjem, izboljšanjem ali nadgradnjo zakonov in vzpostavitev učinkovitih mehanizmov izvajanja;
- »učenje« sistema - z oblikovanjem sodne prakse, v kateri je jasno razvidno, kako naj se splošna norma uporabi za konkretne primere, ali z novo ali nadgrajeno razlago predpisov;
- krepitev ranljivih/deprivilegiranih skupin, ki so izpostavljene posebnim kršitvam pravic, in prikaz, kako lahko uveljavljajo svoje pravice v obstoječem (ali izboljšanem) sistemu;
- »poučevanje« javnosti – prikaz, kako lahko vztrajanje pri pravicah posameznika izboljša njihovo širšo zaščito;
- ustvarjanje podlage, na kateri si lahko državljani z uporabo novo vzpostavljene prakse pomagajo sami.

Strateška litigacija lahko vključuje tudi dejavnosti, ki se izvajajo zunaj sodne dvorane, kot so javne kampanje in zagovorništvo, da se ustvari podpora za družbene/politične spremembe, ki jih želimo doseči (npr. zagovorništvo za nova navodila za centre za socialno delo glede izvajanja določenega zakona). Poslužimo se lahko tudi različnih administrativnih postopkov, ki so na voljo (npr. inšpekcijski postopki, zahteva po strokovnem nadzoru ministrstva ipd.).

V praksi organizacije z neposrednim delom s svojimi uporabniki zbirajo informacije/dokaze o kršitvah pravic, ki predstavljajo kvalitetno osnovo o širših, sistemskih in družbenih vzrokih kršenja človekovih pravic na področju, s katerim se posamezna organizacija ukvarja. Tako zbrani dokazi so potem osnova za strateško litigacijo. Katero pot bo organizacija izbrala (zagovorništvo, sodni postopek ipd.), je odvisno od posameznega primera.

V okviru tega razpisa se upravičene aktivnosti, ki prispevajo h kazalniku »Število podprtih primerov strateške litigacije«, nanašajo na krepitev znanja organizacij o strateški litigaciji in za njo, izmenjavo znanja med organizacijami ter zbiranje in obdelavo podatkov o kršitvah človekovih pravic, ki vodijo do sprožitve strateških postopkov ipd.

Vir: [Provedba antidiskriminacijskog prava: priručnik za civilno društvo](#), Hrvatski pravni centar i

Udruga za zaštitu ljudskih prava i građanskih sloboda u partnerstvu s organizacijom Equal rights trust,
2013